

Z CIZÍCH REVUI

a) *Revue française.*

Revue militaire française.

Čís. 98—100 (1929). Srpen—říjen.

Plpk. Desmares: De Liao-Yang à Moukden.

Autor se obírá přípravami Japonska a Ruska k této válce, hlavně však Ruska, kde neopomenul poznamenati velkou nepopulárnost této války na dalekém východě. Uvádí, že ani vrchní velitel ruských vojsk, Kuropatkin, nevěřil ve vítězství, neboť on to byl, který v úloze ministra války po své cestě v r. 1903 do Mandžurie a do Japonska navrhl postoupiti Koreu Japoncům, jižní Mandžurii Číně a zároveň prodati ji železnici od Charbina na jih. Jeho návrh nebyl přijat. — Nástup Japonců byl velmi pomalý přes jejich ohromnou přesilu; tím mohli Rusové lépe opevniti Port-Artur a soustřediti více vojska, jež měli pohotově ve východní Sibiři. Stručně jsou popsány válečné akce až do bitvy u Liao-Yang, pak průběh této bitvy. Rusové měli málo vojska, ale přes to měli velké množství t. zv. odkomandovaných, t. j. vojáků, kterých bylo použito ke všem úkonům a pracím mimo bitevní pásmo. Toto množství dosahovalo na př. přes 1000 na pluk pěchoty. Tak se stávalo, že japonská armáda, ač početně slabší, měla více bojovníků. Pak líčí průběh bitvy na Ša-Cho a ustálení fronty. Podrobně je popsána bitva u Mukdenu. Konečně je závěr, mluvící v neprospěch Rusů, hlavně pokud jde o vrchní velení. Ovšem ani vrchní velení japonské není chváleno.

Plpk. Vauthier: La défense antiaérienne des grandes unités. (Pokračování.) V této části řeší autor problém po stránce studia materiálu, jehož lze použiti ke střelbě na letadla. Nejprve píše o DPL., jehož vlastnosti mají býti: velká počáteční rychlost; možnost střelby 360 stupňů, a až do výše 90 stupňů, nejméně však 70 stupňů; dostatečná rychlost zamíření. Pak je stať o vyzbrojení a o způsobu,

jak by bylo možno rychle přizpůsobiti polní dělostřelectvo střelbě na letadla.

Zbraně malé ráže je možno snadněji přizpůsobiti střelbě na letadla. Pokud jde o výcvik, nutno pamatovati na to, že bude-li polní dělo střeleti na cíle ve vzduchu, musí býti k tomu vycvičena obsluha. U dělostřelectva to není tak obtížné, neboť půjde hlavně o mířiče, ostatní personál koná práci více méně stejnou, ovšem předpokládá se vědecké řízení střelby u důstojníků a rotmistřů. Horší je otázka střelby ze zbraní malé ráže, neboť zde musí býti vycvičena celá obsluha, neboť event. budou střeleti všichni.

Návrh na reorganizaci DPL. je tento:

Nejdříve dáti oddíly DPL. armádnímu sboru, potom p. divisi DPL., jehož lze též použiti jako obrany proti tankům a pro určitou střelbu na zemi. Konečně přizpůsobiti zbraně malé ráže střelbě na pozemní cíle k posílení obrany proti letadlům. Tedy konečná organizace by byla pro DPL.:

divise, 2 oddíly DPL., jichž lze použiti též proti tankům a pro jisté druhy střelby na zemi;

arm. sbor, 1 oddíl DPL. téhož systému jako u divise;

hlavní záloha, pluky DPL. velké mohutnosti;

pro zbraně malé ráže: přizpůsobiti automatické zbraně pěchoty střelbě proti letadlům;

arm. sboru dáti oddíl DPL. malé ráže, 3 baterie, po 6 kusech;

divisi dáti 1 oddíl té hodnoty, jako má armádní sbor.

Gen. Camon: Les mémoires de Napoléon.

Autor uvádí způsob, jak postupoval Napoleon při diktování svých pamětí během pobytu na ostrově Sv. Heleny. Napoleon byl neúnavný, zaměstnával všechny své společníky, všichni psali jeho diktáty, přepisovali znovu diktované části, až konečně poslední korekturu prováděl Napoleon sám. Většinu prací diktoval Napoleon bez pomů-

cek, odkázán jen na své zápisky. Jako doklad uvádí gen. Camon práci o tažení v Itálii 1796, v němž srovnává první diktát s konečnou redakcí paměti.

Mjr. Cornet: *Les confins sahariens de A. O. F.*

Článek o saharských oblastech západní francouzské Afriky.

Pplk. Aublet: *L'artillerie française de 1914 à 1918.*

Článek se obírá vývojem francouzského dělostřelectva během světové války. Ukazuje, že na počátku války byl poměr pěchoty k dělostřelectvu 72:18, ke konci války pak 48:37. Také 67% zranění bylo způsobeno dělovými střelami. Článek je stručný obsah knihy gen. Herra: „Dělostřelectvo, jeho minulost, přítomnost a jeho budoucnost“, kterou vydal v českém překladě i VÚV. Uvádí úhrnný počet franc. dělostřelectva na počátku války: 3.960 kusů lehkých a 308 kusů těžkých. Pak různé programy. Uvádí, že na štěstí měla Francie již odložená těžká děla systému Bange s velkou zásobou střeliva. Jinak měla jen 104 těžká děla. Konec války bylo 5580 lehkých, 5740 těžkých, 1680 zákopových a 442 protiletadlových děl. Dále pojednává o spotřebě střeliva a uvádí, že celková spotřeba střeliva byla 252 mil. ran pro lehká a 79 mil. ran pro těžká děla. Pak se zabývá otázkou organizace velení, způsobem použití dělostřelectva, úkoly, jež mu byly ukládány, a jeho hustotou.

Gen Chédeville: *Motorisation des engins de combat rapproché.* Autor článku je velitelem motorizovaných sil Francie. Pojednává o historii štítu a o prvních válečných vozích. Pak přechází na uskutečnění této myšlenky během světové války. Na tanku se požadovalo velmi mnoho, vždy více, než mohl vykonat. Z toho vznikla myšlenka chromného tanku vážícího 600 tun, vyzbrojeného 4 děly a mohutným pancířem. Tato pohyblivá pevnost byla skoro neuskutečnitelná. Proto se šlo do druhého extrému. Malý tank vážící něco mezi 7½ tunami až 20 tunami. Dnešní pěchota bojuje proti tankům svazkem granátů, puškou velké ráže, lehkým minometem; konečně v stadiu studia je kulomet velké ráže nebo malé automatické dělo. Všechny uvedené zbraně se v boji pohybují lidskou silou. Je třeba hodnotit toto nebezpečí zranitelnosti pro každý tank a podle toho úměrně jeho rychlosti dání mu náležitý pan-

cíř. Ovšem má-li tank proniknouti i do nepřátelské linie, musí mít obrněn i tyl, neboť bude na něho útočeno se všech stran. Uvádí několik případů. Tanky nenahradí pěchotu dotud, pokud nebudou moci obsadit dobytý terén. Autor však dokazuje, že se použitím tanků ušetří mnoho pěchoty, zvláště při útoku. V boji s protitankovými zbraněmi musí tanky vždy vyslati na jistou vzdálenost vpřed jistý počet tanků, jejichž účelem je tyto zbraně ukrýti. Tyto tanky tedy hrají úlohu předvoje. S tanky se pak bojuje asi tak jako s nepřátelským loďstvem: manévrem, pohybem a palbou. (Pokračování.)

Mjr. Lefranc: *La prise de Neuville Saint-Vaast.*

Jde o boj 39. franc. polní divise od 9. května do 9. června 1915 v posici Neuville — Saint — Vaast. Je to boj na opevněné frontě s malými poměrně materiálními prostředky.

Kpt. Tourret: *La guerre en haute montagne.*

Autor praví, že Francie nemá zkušenosti z bojů ve velehorách; je tedy třeba sáhnouti ke zkušenostem rakouským a italským. Z nich nutno těžit pro budoucnost. Ihned v svém článku probírá několik příkladů boje, velehorského, a to na Adamello, válku v Dolomitech, hlavně na Cimes a Marmolatě. Zkušenosti z toho plynoucí, jsou: boj ve velehorách není s to pronikavěji změnit frontu, rozhodnutí se provede buď v rovině nebo v pahorkatině; nesmí se však velehorský úsek úplně zanedbat; nutno počítati s vybudováním lanových drah.

Pplk. X. *Un cas concret de tactique générale.* Jde tu o studii 9 arm. sboru 1. německé armády během operací na Marne ve dnech 7. a 8. září 1914, s vlastním návrhem na řešení případu. (Pokračování.)

Kpt. Malraison: *L'armée soviétique.*

Studie o armádě SSSR. Celkově je zde řečeno to, co již vyšlo i v českém vojenském tisku. Důležité je to, že militarizace v SSSR je na postupu, ovšem brání ji intelektuální neschopnost kadrů a materiální prostředky. Konečně armáda je politická, z čehož plyne, že dokud jsou u vlády komunisté, má svou hodnotu. Otrése-li se posice vlády, hned se to projeví též na armádě.

Pplk. gšt. Vejmelka.

b) Revues srbské.

Ratnik.

Ročník XLV. (1929), leden—únor.

Úkol a činnost dělostřelectva mačvanské skupiny při

obsazení Šabce a Mačvy 24. a 25. srpna 1914 — od div. generála Mil. Mihaljeva.

Po bitvě na Ceru nepřítel se úporně bránil v Mačvě a u Šabce, který silně

opevnil a bránil za podpory dělostřelectva, které bylo mimo dosah dělostřelectva srbského i minometů.

Nebylo dostatek trup, aby bylo lze nepřítele zahnat za Sávu. Sumadijská divise se 4—5 bateriemi nestačila, proto byly vel. I. arm. přiděleny ještě Sumadijská div. I. výzvy, Timocká div. II. výzvy, těžké děl. I. arm. a dělostřelectvo II. armády.

Těchto vojsk užil vel. I. arm. tak, aby protí již. a jihových. frontě Šabce byla slabší, proti záp. a sev. záp. frontě silnější vojska.

Velitelem veškerého dělostřelectva této skupiny byl plk. Mirko J. Milosavljevič. Dělostřelectvo se dělilo na divisní a armádní. Divisní bylo zesíleno o 1—2 houf. bat. Dělostřelectvo těžké bylo rozděleno ve 2 skupiny. Celkem bylo 64 houfnic rychlopalných, 16 hrubých děl, 5 moždírů a 6 starých děl. Celkem 91 děl. Munice bylo dosti.

Úkolem div. děl. byla podpora přechotů, úkolem arm. děl. působiti na frontě celé armády na nepřátelské děl. těžké ráže na levém břehu Sávy, pak proti monitorům a proti mostům u Šabce. Konečně mělo zesílit činnost divisního dělostřelectva a rušiti opevněná nepřátelská místa. Dělostřelecká příprava útoku na Šabac počala 24. srpna. Palba trvala po celý den. Celou noc armádní dělostřelectvo pak střílelo na Šabac, na přechody přes Sávu a na levý břeh Sávy.

25. srpna o 6. hod. byla zahájena střelba dělostřelecká na celé frontě, o 10. hod. 30 min. byl podniknut útok.

Je to velmi poučný historický článek, zvláště pro dělostřelce zajímavý, který ukazuje výsledky dobré dělostřelecké přípravy před útokem.

Budoucí válka — od plukovníka Milivoje J. Lazareviče.

Článek je zpracován z různých francouzských a německých pramenů. Dokazuje, že obraz budoucí války nebude se v zásadě lišit od obrazu války světové, že přes všechny válečné stroje zůstane člověk hlavním činitelem v boji. Zvítězí ten, kdo morálně a materiálně déle vydrží. Autor článku zdůrazňuje velkou morální kvalitu srbského vojska, která předčí morální sílu sousedních armád. Článek je psán dosti tendenčně; není dobře chválit tolik sama sebe a druhé podceňovat.

Taktika a válečné operace v terénu hospodářsky silně zkulturnovaném. — Překlad z rakouských směrnic od anonyma O.A.S. Jsou to staré rakouské směrnice pro vedení boje v italské rovině silně kulturnované, nepřehledné, mající nedostatek míst s dalekým rozhledem; nelze využití velkého dostřelu děl. Terén-

ních celků způsobily pro obranu je málo. Střetný boj je častý, překvapení též, proto je důležitý blízký průzkum a stálá hotovost k boji. Orientace, spojení, sledování boje je velmi ztíženo.

Ve všeobecné části článku se probírá boj, průzkum, zajištění, spojení, pochod a ubytování.

Druhá část pojednává o vedení boje. Další část obsahuje překlad italského předpisu, který byl přeložen a vydán za války 23. rakousko-uherským arm. sborovým velitelstvím. Je to doplněk ehora uvedeného rakouského předpisu.

Článek nepřináší nic nového.

Poštovní holubi od kap. I. tř. Erika R. Svajbacha.

Článek se obírá podrobně technickou stránkou služby holubi pošty; k článku je připojen krátký přehled o organizaci této služby s hlediska vojenského i civilního.

Autor praví, že chybují ti, kdož považují tuto službu za zastaralou, i ti, kdož přepínají své požadavky, které kladou na poštovní holuby. Obě tyto chyby lze přičítati jen nedostatečné znalosti tohoto druhu spojení. Autor se pak obírá úspěšností spojení pomocí poštovních holubů v minulosti a v přítomnosti a odvozuje, co od holubů můžeme požadovati v budoucnosti.

Politika a vojsko — od dr. Pero Dj. Šoča.

Bez udatné, vycvičené a dobře organizované armády ani nejlepší politika v mezinárodních vztazích nemůže triumfovati. Bylo by zpozdilé mysliti ještě dnes, že síla nepodporuje právo. Nastane-li spor a není-li ještě výkoného mezinárodního orgánu, který by způsobem smírným a soudním mohl řešiti spory — zůstává jen meč, který rozhoduje.

A obráceně; síla a spolehlivost vojska poklesne tam, kde vládní ztřeštěná politika.

To vše dokazuje pak na historických příkladech, zvláště ze světové války.

Ročník XLV. (1929) — březen.

Div. gen. Iv. S. Pavlovič. Ze srbsko-bulharské války r. 1913. Od ukončení bitvy na Bregalnici až do příměří na výšinách Grlenských. (Pokračování ze svazku duben—květen.)

Autor líčí v deníkové formě málo známé historické události počínající 17. června 1913, kdy Bulhaři bez vypovězení války napadli zákeřně Srby na Bregalnici, až do skončení této války 18. července 1913, kdy byl uzavřen mír mezi oběma stranami v Bukureštu. Srbové byli vyčerpáni, proto nemohli energicky pronásledovat Bulhary, ustupující od Bregalnice. Opoždění srbské

ofensivy tím vzniklé poskytlo Bulhárům příležitost, vybudovati si ještě více již od přírody silnou obrannou pozici na výšinách grlenských. Proto došlo k příměří, a jak shora uvedeno, k bukureštskému míru.

Dr. Vlad. Stojanovič: Lékařská a technická ochrana proti boji plynem. (Pokračování ve svazku duben—květen.)

Zkušenosti z minulosti a úkoly přítomnosti a pro budoucnost. Autor líčí organizaci zdravotnické služby a principy lékařského ošetřování, profylaktická zařízení, první pomoc při otravě plynem; z toho pak odvozuje důsledky pro budoucnost. Ke konci pak uvádí materiál a ochranné prostředky proti otravným plynům, kterých bylo použito za světové války a jaké požadavky se kladou nyní na tyto prostředky, kdyby jich bylo třeba přístě použiti.

Zenijní plk. Radovan Drenovac:

Mosty na plovoucích podporách.

Je to historie použití mostů na plovoucích podporách počínaje nejstarší dobou (Hannibal, Alexander Veliký atd.) až do světové války. Jde o použití jich za vojenských operací a pak o jich moderní použití v příštích válkách.

Plk. pěch. Djordje R. Arandjelovič: Rozkazovací technika u pěchoty.

Aby se ulehčilo a pomohlo mladším důstojníkům při vydávání správných rozkazů, vydává autor tímto článkem několik příkladů rozkazů, které jsou zavedeny u 19. p. pluku „Vojvody Putnika“. Vždyť ve výcviku velitelského sboru hlavní místo zaujímá jeho schopnost ve vydávání rozkazů stručných, úplně jasných a srozumitelných pro ty, kteří je mají vykonati.

Vychází od rozkazů družstva pro různé úkoly, pak čtyři a kulometné roty. Jsou to většinou příklady ústních rozkazů, které vydávají příslušní velitelé v různých fázích boje a při různém umístění a zařazení (útok, obrana, rota na křídle a p.).

Gen. Dragoljub Todorovič: Úloha důstojnického sboru.

Autor rozbírá velmi poučně úlohu důstojnického sboru, která mu připadá v míru při výchově vojinů a za války. Nejprve uvádí z historie příklady. Pak poukazuje na to, jaký vliv při této výchově má vypěstování správné od-

danosti k hlavě státu, jako vrchnímu veliteli armády, lásky k vlasti a důvěry v sebe sama a v své představené. Poukazuje na různé vlastnosti, které si má každý důstojník jako vychovatel a učitel vojinů osvojit: je to chrabrost, čestnost, soudružnost, oddanost, udržování vespolečného přátelství, iniciativnost, obětovnost, věrnost, přesnost a p.

Ke konci pak praví autor, že důstojník má působiti nejen ve vojenských kruzích, aby uplatnil svůj vliv, ale hlavně v míru má hledět častým stykem s občanstvem náležitým a vhodným způsobem získati si jejich lásku a důvěru, aby jej pak v rozhodných okamžicích, kdy má v jejich čele chrániti krále, otčinu, svobodu a viru, následovali oddaně, s důvěrou a láskou v srdci.

Ing. voj. letectva Dušan D. Lučič: Francouzská myšlenka o vzducholodích. Přeloženo a upraveno z francouzského časopisu Armée et Marine.

Účelem této studie je správně usměrniti politiku francouzského válečného námořnictva, pokud jde o vzducholodi.

Anonym M. Dj. ST.: Zastírání zdravotnických zařízení a ústavů. Autor počíná zastíráním zdravotnických zařízení a ústavů, a to především daleko za frontou v zápoli. Zde chrání tato zařízení ženevská konvence, a lze je proto zřetelně označit. Čím blíže k frontě, tím obtížnější se stává označování těchto zařízení, neboť zde by vznikla kostra zdravotnických zařízení, z které by nepřítel-letec mohl usuzovati na celé ucelení. Proto bude nutno obzvláště a drahocenný zdravotnický materiál blízko bitevní čáry umístiti v místech dobře opevněných hlavně proti leteckému a dělostřeleckému bombardování, která by se musila zastírat a snažit se odsun raněných a nemocných z bitevní čáry provádět na motorových vozidlech, což znamená, motorisovat zdravotnická vozidla. Ke konci pak připomíná autor, že jen stálým výcvikem lze dospěti k tomu, aby všichni v prostoru operační armády mysleli na ochranu a kryt shora. Proto je nutností a povinností též zdravotnická zařízení v tomto prostoru chrániti a zastírat a též zdravotnický personál v tomto odvětví vycvičiti.

Mjr. Valerius Komárek.

c) *Revues německé.*

Kriegskunst in Wort und Bild.

Roč. VI., sešit 1—6 (říjen—prosinec 1929 a leden—březen 1930). Viz VR.

roč. VIII., str. 550, roč. IX., str. 215, 286, 289, 522.

Úvodní články těchto šesti nejnovějších sešitů přinášejí jako obyčejně

biografie; z nich pro nás je zajímavý jedině delší nekrolog generála v. d. Goltz paši.

Soubor článků „Ein Angriffs-tag“ zaujímá větší část všech šesti sešitů. Platí o něm celkem to, co řečeno již v recenzi článků „Taktik“ ve VR VIII., str. 551 a j. — Dějištěm těchto navzájem souvisících taktických úloh z tohoto ročníku VI. je prostor Bukow, západ. od Odry.

Prapor útočné vozby. Předpokládané složení, výkonnost různých typů vozů, výzbroj a použití.

Lectectvo: Improvisovaná letiště. Pozorování z letounu. Spojení s pěchotou, smluvené signály. Rada schematických obrázků jednotlivých fází správného a nesprávného přistávání letadla, jednoduše a velmi názorně. Dělostřeleckou palbu může letec řídit bezdrátově. Na osobní předběžnou rozmluvu a „smluvení se“ letce s velitelem dělostřelectva klade se zvláštní důraz.

Dělostřelectvo: Vyhledávání palebných postavení a pozorovatel. Rozkaz jednotlivým bateriím k zaujetí postavení — detailně.

Protiletadlové baterie, zaujetí postavení, maskování. Když se objeví nepřátelská letci, neznervosněti, zahájit palbu teprve tehdy, až nepřátelská letadla jsou na vzdálenost, kdy palba může být účinná.

Zachycování nepř. bezdrátových depeší. Zachytili se i zdánlivě nesouvislá slova, značky a p., i ty podrobně zaznamenati; jde tu téměř vždy o šifry. Přerušování vysílání silnější stanicí. Tato část je velmi zajímavá a názorně podána.

Plyn. Je-li vesnice zamořena plynem, vyhnou se jí postupující části, také jako kryty pro zálohy nelze ji použít. Jak se vesnice zbaví plynu? K tomu účelu již předem určený oddíl použije chlorového vápna a desinfikuje především hlavní průchody a místa určená jako stanoviště pro velitelské. Avšak i po provedení desinfekce nositi v místech dříve zamořených po nějaký čas plynovou masku, poněvadž je vápnem sice desinfikována půda, ale nikoli výpary ve vzduchu. Mužstvo, určené k provádění desinfekce, má zvláštní gumové obleky, rukavice a boty a kromě masky ještě i kapuci.

Výslech zajatců. Článek je použit k znázornění, že mnohomluvnost zajatců může vlastním kamarádům způsobiti nesmírné škody. „Raději zemřít, než jako zajatec vypovídati, být i sebe méně.“

Ačkoli se celý soubor uskutečňuje v rámci divise, přece jen řeší hlavní úlohy od rotý dolů až k jednotlivci.

Že všechny úlohy jsou vzorně do detailu a názorně, velmi přehledně provedeny, nebudu znovu opakovati (viz recenze VIII. a IX. roč. VR.).

K celému souboru „Ein Angriffs-tag“ je připojena spousta reprodukcí, schematických obrázků, fotografií z letadla, skizz a map — jest jich celkem 186. Kromě čistě vojenských, velmi vhodně volených, jsou mezi nimi ovšem zase propagační, jako na př. skizka: „Ohrožení Německa leteckými útoky“. Znázorňuje Německo a jeho sousedy: „Polen, Frankreich, Tschechei“ a schema pravděpodobné akční možnosti leteckých nájezdů těchto tří států do Německa. Pro „Tschechei“ jest nejzazší mez, kde až by letouny mohly působiti, čára, jdoucí asi od švýcarsko-franc. hranic přes Kolín n. Rýn. na Brémy, Hamburk a Gdaňsko. — Polsko a Francie se navzájem přesahují v pásmu mezi Brémy—Duryňsko—Pasov.

Cyklus 48 obrázků „Falsch-richtig“, jako obyčejně velmi pečlivě volených a velmi názorně provedených. Týká se: provádění pochodů, zajištění při pochodu, co vidí letec při správném a špatném chování pozemních oddílů, spojení světelnými znameními.

Článek „Služební předpisy říšské obrany — vysvětlivky z válečných dějin“ navazuje na Cvičební řád říšsko-německého jezdecktva, který v části „Pronásledování“, čl. odst. 187 praví: „Každý muž musí vědět, že jeho vystoupení mezi nepřítelem nebo v jeho zádech musí přispěti k tomu, aby vůle nepřítele byla zlomena a tak boj pro nepřítele jenom ztracený byl vystupňován v jeho porážku“ — a připojuje velmi přílehavý příklad z podzimu 1916 z bojů 12. bavorské divise u Campulungu v Rumunsku. — Podobný příklad z válečných dějin na Cvičební řád pro dělostřelectvo z dubna 1917 z bojů na Aisně (9. zál. pol. děl. pl.) jest uveden v jiném sešitě.

Náboje dělostřelectva — jejich vývoj od kamenných koulí až k nejnovějším druhům: plynové, zápalné svět. granáty a granáty pro tvoření umělé mlhy.

Náboje pěchoty, jejich vývoj.

Něm. armádní knihovna. Byly v ní shromážděny sbírky velmi cenných vojenských knih z býv. válečné akademie, hlavního štábu, vojenské technické akademie a j. Podřízena je ministerstvu říšské obrany a umístěna v budově býv. válečné akademie. Počet vypůjčených knih neustále stoupá: několik málo tisíc svazků 1920 — skoro 70.000 sv. r. 1928, což jsou

jistě pozoruhodná čísla, uvážíme-li celkový stav knihovny skoro 370.000 svazků a asi 150.000 map. Ve vědeckých kruzích došla tato odborná knihovna rychle uznání.

Uvedenou práci, která vyšla i v jiných odborných revuích v překladu,

doporučujeme k důkladnému studiu. Musím znovu opakovati: Velmi dobrý časopis jak po čistě vojenské stránce, tak i (ze stanoviska německého) — po stránce výchovné.

Kpt. v. v. K. Vaněk.

d) *Revue mad'arské.*

Magyar Katonai Közlöny.)*

Ročník XVI. (1929), sešit 3.

G. K. Jezdeckto a motorisace. Pokusy o motorisaci jezdeckta v jednotlivých státech, hlavně v Anglii. Otevřenou otázkou zůstane motorisace jezdeckta, dokud nebudou motorová vozidla schopna jízdy v každém terénu a hlavně, dokud nebudou schopna nejen k útoku, ale i k obraně. Výhody jezdeckta mají převahu a proto také jednotlivé státy jezdeckto nerestringovaly, nýbrž co možná rozmnožily, hlavně Polsko a Rumunsko, vzhledem k četnému jezdecktu Ruska — **kdežto ČSR má poměrně slabé jezdeckto.**

Souhrn:

1. Vývoj motorisovaných lehkých armádních těles promyšleně pokračuje a časem nahradí velké jezdecké jednotky.

2. V přítomně době ještě nedosáhly tohoto stupně a v přechodné době jest udržování velkých jezdeckých jednotek nezbytné.

3. Na takových bojištích, kde terénní a silniční poměry omezí použití motorových sil, budou vyšší jezdecké jednotky stále ještě nutné.

4. Armádní tělesa jezdecká mají již nyní a v budoucnosti býti organisována, kombinována s motorisovanými silami.

5. Kolonního jezdeckta nebude moci býti postrádáno ještě dlouhou dobu. Plk. francouzské armády Audibert navrhl organisaci takových armádních těles. Tam, kde silniční a terénní poměry jsou nepříznivé, podrží jezdecká tělesa převahu a přechod bude velmi pomalý. Tak na př. ve východní Evropě bude velkých jezdeckých jednotek ještě potřeba i v době, kdy na západě již jich třeba nebude. Těžké je postavení oněch států, které jsou zakliněny mezi Východ a Západ a musí počítati s oběma možnostmi. Celá otázka spěje k rozřešení a je v přítomně době v přechodném stavu a čekáme na průběh jejího vývoje.

Mjr. Desiderius Rapaics: Spojení. Vážný problém války budoucnosti je přesná a rychlá spojovací služba. Spojení je nervová soustava armády a pod-

pora vedení. Moderní boj se rozčlení na dílčí boje a nejpřednější úloha armádního vedení je právě zajistiti soulad těchto dílčích bojů a k tomu je potřeba spojovací služby. Základní podmínkou úspěšného vedení je včasné dodání hlášení a rozkazů, poněvadž sebe lepší hlášení pozbude ceny, když přijde pozdě. Velkou důležitost má donášení zpráv při přezvědné službě, aby získané zprávy byly co nejdříve dodány velitelství, které je využívá. Zdokonalení pojitek je základní podmínkou vítězství v příští válce. Spojovací útvar mají býti částečně na koni a částečně na motorových vozidlech, poněvadž jen tak mohou dostáti v svých úkolech. U menších armád je spojení tím důležitější, že řeší menšími silami několikero úloh rychle za sebou, což vyžaduje rychlého a jistého donášení zpráv. Ke konci ještě autor zdůrazňuje za povinnost důstojníků spojovacích útvarů, aby při každé příležitosti poukazovali na nutnost zdokonalování spojovací služby, poněvadž v čas potřeby bude velmi těžko zajistiti náležitý počet náležitě vycvičeného personálu a velké množství materiálu.

Dr. Bedřich Heigl, rak. mjr.: Časové protitankové zbraně. Překlad z „Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen“.

E. Csaszkoéry: Moderní kulometry. Překlad článku z „Allgemeine Schweizerische Militärzeitung“.

Cizí státy.

Reformy v čs. armádě. Čs.-francouzská vojenská smlouva zajistila účinný vliv Francie na vedení výcviku a organisace čs. armády na 10 let. Velitelé a učitelé válečné školy jsou Francouzi. Příčiny této vojenské smlouvy jsou známy. Francie byla nucena postrádati část důstojníků gšt. a převzítí riziko nepopularity, poněvadž předem bylo možno očekávati, že české národní sebevědomí nerado uvidí omezení mla-
dě samostatnosti, ale zájem Francie žádal, aby na východních hranicích Německa byly státy se silnými armádami.

RČS zase byla nucena se zříci v této příčině nezávislosti, poněvadž potřebovala silné armády pro udržení Slovenska a věděla, že z vlastní síly není schopna potřebnou armádu vytvořit, nemajíc vycvičených důstojníků

*) Viz Vojenské rozhledy, roč. X. (1929), čís. 10., str. 805 a další.

věrných státu a národně smýšlejících. Čs. armáda při vzniku byla ve velkém nepořádku: nebyl sice nedostatek vyvíceného mužstva, ale to již nechtělo zůstat na vojně a zvyklo si ve válce nekázni.

Větší svízele byly v řadách důstojníků. Část aktivních důstojníků nechtěla sloužiti republice, důstojníků z českým národním citěním bylo poměrně málo, ostatní většinou Němci přejímali službu bez přesvědčení, jen z existenčních důvodů. Čs. armáda může hlavně francouzské misi děkovati za to, že před uplynutím desetiletí byla tak zreorganizována a tak zesílena, že dnes je vážným činitelem ve střední Evropě. Napadne jest, že se od té doby (1925), co Češi převzali samostatné vedení armády, uskutečnilo mnoho reforem zanechala odcházející francouzská vojenská mise jako odkaz. Reformy se týkají branného zákona, mírové organizace a zvýšení kázně.

1. Při tvoření základních zákonů nutila demokratická soustava státu zákonodárce k ustanovení služební doby na 14 měsíců, ale nacionalistické kruhy zase se obávaly vlivu krátké služební doby na bezpečnost státu (malé početní stavy, nedostatečný výcvik). I francouzský vliv pracoval pro silnou armádu a tento směr zvítězil; v branném zákonu z r. 1921 byla stanovena přechodná doba pro 24měsíční službu na 3 léta a pro 18měsíční službu též na tři léta, celkem tedy po uplynutí 6 let by měla býti zavedena 14měsíční služební doba, ale armádní správa otálela zavedení zkrácení služební doby všelijakými záminkami, poněvadž je měla za nedostačující a povážlivé.

2. Nová organizace armády se v posledních letech důkladně změnila, což vyžadoval nízký početní stav setnin. Organizace armády byla stanovena původně na základě počtu 150.000. Brzo se však ukázalo, že pro četná odkoman-

dování tato číslce nepostačuje pro úspěšný výcvik organizačně postavených jednotek. Od r. 1924 počínaje snížil se počet armády na 90.000 v letním období, tedy právě v době, kdy se potřebuje největších početních stavů pro větší cvičení, byl početní stav setnin malý. Bylo nutno některé setniny (u některých částí i oddíly) rozdělit na ostatní; rozdělené setniny (oddíly) nebyly však úplně rozpuštěny, nýbrž velitel a minimální počet personálu provádí kmenovou agendu a vede v evidenci své záložníky.

3. Třetí skupina reforem armády se týká utužení kázně. Ustanovení předsedy a vylosování členů kárných výborů proti dřívějším volbám. Zákon ustanovuje větší moc důstojníků jako velitelů, což znamená větší přísnost proti dosavadní krajně demokratické soustavě. Ještě větší důležitost má však odnětí aktivního i pasivního volebního práva důstojníkům armády a četnictva a i mužstva, a to nejen aktivně sloužícího, nýbrž i záložníků v činné službě. Uvedené reformy zajistě zvýšily vnitřní hodnotu čs. armády a další pokračování na této cestě znamená další posílení mladé armády.

Letectvo a vzduchoplavectvo.

Ladislav Madarasz: Možnosti použití letectva. (Dokončení.)

5. Vliv technických vlastností letounů na použití letectva.

6. Vliv nepřátelské protiletadlové obrany.

7. Vliv situace ve vzduchu.

8. Vliv různých fází tažení na použití letectva. Letecké zprávy.

Zvláštní příloha.

Vybrané části z dějin 5./2. žen. roty (bratislavské) ve světové válce 1914 až 1918. Napsal dr. O. Regele, rakouský major. Do maďarštiny přeložil kpt. Pavel Molnár. Přechod přes Dunaj do Srbska v roce 1915. Jižní Tyroly 1916. V Rumunsku 1916—1917. Na Piavě.

Kpt. A. K.

e) *Revues italské.*

L'Universo.

Roč. X., 1929. Čís. 3—4, březen—duben,*)

Přináší celkem příznivou kritiku knihy J. Kliky: „Příspěvek ke geobotanickému výzkumu Velké Fatry“.

Čís. 5, květen.

Optický ústav byl otevřen v lednu ve Florencii ve vlastní moderně zařízené budově. Jest určen k studiu pro inženýry a důstojníky, z nichž bu-

de vychovávat pracovníky optickému průmyslu. Již od světové války snaží se Itálie vymaniti se ze závislosti na cizině, zejména na Německu, ve výrobě optického skla a přístrojů pro armádu. Novým ústavem získal italský optický průmysl vědeckou základnu pro svou činnost.

Čís. 6, červen.

O. Marchesi: Mapování v Cyrenaice.

R. 1928 provedl italský zeměpisný ústav řadu mapovacích prací v krajině

*) Uvádíme jen nejdůležitější práce.

obou Syrt. Práce prováděly na podkladě existujících map 1:400.000 tři skupiny. Každá byla složena z 1 důstojníka-topografa, z 5 vojáků a z 1 arabského vůdce a dopravována na 2 automobilech a 16 velbloudech, jež vezli vše, čeho bylo třeba k životu v poušti (stany, kuchyně, potraviny, přístroje atd.). Během 11 měsíců zrevidováno 45.000 km² v měřítku 1:400.000, nově zmapováno 1060 km² v měřítku 1:100.000, 24 km² v měřítku 1:25.000, 3 km² v měřítku 1:5000 a 1 km² na 1:1000.

Postojná — studijní ústav.
Počínaje r. 1929 zahájil v Postojné činnost ústav pro výzkum jeskyň pod předsednictvím profesora boloňské university M. Gortani. K ústavu, umístěnému v budově postojenské podprefektury, je přičleněno museum, shromažďující všechny vykopávky, diagramy, plány a modely všech italských jeskyň.

Čís. 7, červenec.

G. Gianni ličí topografické práce na egejských ostrovech (Dodekanos), jež přinesl úplnou mapu ostrova Rhodu. Turecko neodevzdalo při ziskání ostrovů r. 1912 Itálii žádných kartografických pomůcek. Práce zeměpisného ústavu byly přerušeny válkou. Až dnes je možno dokončovat postupně mapování jednotlivých ostrovů.

Čís. 8, srpen.

A. Mochi popisuje vykopávky v severní Africe. Článek je doplněn řadou obrazů.

Čís. 9, září.

S. Balarini podává výpočty, sloužící k eliminování lomu paprsků při topografických pracích zejména v horách. Sv. Genovie oceňuje význam florencké výstavy dějin vědy. K témuž předmětu se pojiť stať G. Albetti, jenž si všimá hlavně národního vydání děl Galileových.

Čís. 10, říjen.

M. Matto ličí obtížné vyměřování v r. 1928 v Přímořských Alpách. A. Loperfido studuje vzájemný vztah topografie a geodesie. Umělec-topograf zpracovává materiál získaný vědeckou činností geodeta.

Čís. 11, listopad.

Přehled topografických prací v Cantanii (R. Alessandri). Studie E. de Chaurand o metodách, jimiž se dospělo k změření zploštění země.

Čís. 12, prosinec.

A. Fiechter popisuje vyměřování prováděná v Graských Alpách (údolí horní Aosty). S. Nova ličí francouzskou správu v mandátovém území Syrii. — Cassinis podává seznam moderních zeměměřičských přístrojů s popsáním hlavních rysů konstrukce a s fotografiemi.

Rivista di Artiglieria e Genio.

Ročník 69. (1930), číslo 1. Leden.

Plk. pěch. C. Trezzani: Několik poznámek k palbě přímé podpory.

Autor pojednává informativním způsobem o činnosti dělostřelectva přímé podpory podle předpisu pro vedení vyšších jednotek a válečných zkušeností pěšáka. Poznamenává, že se nikterak nepokouší o rozřešení problému, nýbrž že se snaží podrobněji interpretovat některé údaje předpisu. Hlavní podmínkou zdárné spolupráce obou zbraní je důkladná vzájemná příprava velitelů, kteří v boji společně pracují a kteří musí zejména prostudovat všechny známé a pravděpodobné cíle dělostřelectva. Tato vzájemná úmluva o způsobu potírání těchto cílů a eventuálně nových nepředvídaných cílů umožní rychlé a cíle vědomé zasažení dělostřelectva a dodá maximum podpory útočící pěchotě.

Pplk. R. Baggio: Střelba dělostřelectva plynovými střelami.

Popis užití dělostřelectva při střelbě plynem. Výpočty počtu baterií, množství střeliva a času potřebného k splnění daného úkolu se zřetelím k vlastnostem různých plynů. Podle válečných zkušeností je třeba na 1 ha asi 100 kg plynů pevného nebo tekutého skupenství. Vyřešení konkrétního případu střelby skupinou o oddílu 75 mm a oddílu 105 mm kanonů.

Kpt. R. Zanobi: Grafická tabulka pro přípravu střelby. Návod k sestavení tabulky, do níž se graficky zaznamenávají prvky střelby (pro kanon 65 mm) a získané opravy. Tabulka urychlí zahájení účinné palby a ulehčí její přenášení.

Ing. G. Stellingwerff: Cementy a cementové směsi.

Popis různých druhů cementů a užívání jeho směsí (beton) k válečným účelům.

A. M.: Naslouchací přístroj Goerz.

Doplňk k popisu přístroje, uveřejněnému v čísle 1/1928 téhož časopisu. Data jsou čerpána z článku dr. v. Höfe v časopise „Zeitschrift für Instrumentenkunde“ čís. 7/1929, Vídeň).

Dvojčíslo 2—3. Únor—březen.

Mjr. maď. armády J. Turesányi: Válečný průmysl Rakousko-Uherska.

Autor se zabývá výkonností válečného průmyslu bývalého Rakousko-Uherska během světové války. Úvodem

se zmiňuje o spotřebě a těžbě uhlí a různých kovů.

Těžba uhlí klesala až do roku 1916, kdy se podařilo (povoláním horníků z fronty) ji opět zvýšiti asi o 7%. Přesto zůstala stále asi o 8% pod těžbou z roku 1913. Tato okolnost velice brzdila činnost válečného průmyslu. Těžbou krizi způsobil náhlý pokles těžby uhlí z jara 1918 za vyživovací katastrofy. Vážnou překážkou byl nedostatek kovů (mědi, olova, zinku, cínu, niklu a aluminia). Roční průměrná spotřeba těchto kovů byla 148.853 tun, kdežto výroba činila ročně průměrně 30.715 tun. Bylo nutno hraditi téměř 80% spotřeby dovozem a rekvisicí těchto kovů. Zeleza bylo s dostatek, těžba uhlí však nepostačila k výrobě oceli, takže od prosince 1914 do května 1916 byly vyráběny granáty z litiny.

Dělostřelecký materiál byl velmi různorodý. Během války bylo v rakousko-uherské armádě užíváno 45 druhů různých moderních děl (od pěchotního děla 37mm do 42cm mořďíře, 53 druhů starých děl, 6 druhů protiletadlových děl a 14 druhů minometů, celkem 131 různých děl a minometů. Výroba děl vyhověla kladeným požadavkům, ačkoli válka zastihla armádu právě při zahájení výroby moderních děl.

Na počátku války měla rak.-uherská armáda 4054 děl různé ráže, dále kolem 3000 děl bylo umístěno v pevnostech. Během 4½ roku války bylo vyrobeno celkem 16.069 děl a 10.363 lafet a opraveno 5500 hlavních. Z vyrobených děl bylo:

75cm horských kanonů vz. 15 2174 kusů — ročně průměrně 504 děl,
8cm polních kanonů vz. 518 4379 kusů — ročně průměrně 973 děl,
10cm polních houfnic vz. 14 6458 kusů — ročně průměrně 1615 děl,
10cm horských houfnic vz. 16 546 kusů — ročně průměrně 218 děl,
104cm hrubých kanonů vz. 15 377 kusů — ročně průměrně 165 děl,
15cm hrubých houfnic vz. 14 1518 kusů — ročně průměrně 380 děl.

Z těchto děl byly na začátku války vyráběny seriově jen 8cm polní kanony, seriová výroba ostatních děl počala až během roku 1915—16. Z těžkých děl vyrobeno během války:

44 kusů 15cm těžkých kanonů vz. 15,
3 kusy 24cm těžkých kanonů vz. 16,
3 kusy 21cm mořďířů vz. 16,
76 kusů 30.5cm mořďířů vz. 11 a 16,
11 kusů 38cm mořďířů vz. 16,
7 kusů 42cm mořďířů vz. 14.

V říjnu 1918 měla armáda 11.900 děl. Celkové ztráty během války činily 16.600 hlavních a 5600 lafet.

Děla a lafety byly vyráběny v továrně Škoda, v arsenálu ve Vídni, v továrně firmy Böhler (houfnice) a později v dělovce v Rábu (horské kanony, 15cm houfnice, 9cm a 14cm minomety). Seriová výroba minometů byla započata až na jaře 1918.

Kulomety vyráběla jen továrna „Steyer“. Do války šla armáda asi celkem s 3000 kulometů, koncem války disponovala 25.000 kulomety. Během války bylo vyrobeno 37.500 kulometů pro armádu a 3000 kulometů pro neutrály a spojence (Bulharsko a Turecko). Celkové ztráty kulometů činily 15.000 kusů.

Pušky na začátku války chyběly jen u výcvikových jednotek, celkem měla armáda 2 miliony pušek. Celková výroba činila 3½ milionu kusů, celkové ztráty 3 miliony kusů. Výroba pušek, již se zahývaly továrny „Steyer“ a „Frommer“, nestačila potřebě; ke konci války byl nedostatek pušek i na frontě.

Dělové střelivo bylo vyráběno téměř všemi strojírnami monarchie. Největšími továrnami na střelivo byly:

Továrna ve Wöllersdorfu — max. denní výroba 40.000 střel.

Weis-Manfred v Csepelu — max. denní výroba 28.000 střel a

Böhler ve Felixdorfu — max. denní výroba 10.000 střel.

Zapalovače vyráběla továrna v Hirtenbergu, dále menší závody jako Sellier-Bellot v Praze, A. G. Roth ve Vídni, továrna v Magyarovár a Berndorf v Budapešti.

Nábojky dodávaly hlavně vídeňský arsenál, A. G. Roth, Weis-Manfred, továrna v Enzesfeldu, Berndorf a j.

Hlavními středisky pro adjustování střeliva byla továrna ve Wöllersdorfu se 4349 dělníky, 1 dělník naplnil týdně 24 střel,

továrna Weis-Manfred, Csepel se 3697 dělníky, dto 17 střel,

dále příjmací komise v Enzesfeldu se 2448 dělníky, dto 10 střel (v r. 1918),

příjmací komise v Böhler s 1497 dělníky, dto 19 střel,

příjmací komise v Pestszentlörinzu s 1027 dělníky, dto 13 střel,

příjmací komise v Komárně s 505 dělníky, dto 15 střel,

laboratoř Škoda v Bolevci se 754 dělníky, dto 5 střel.

Na začátku války měla armáda k dispozici okrouhle 500 ran pro kus a ráži — celkem asi 1,760.000 střel.

Z toho 89% pro lehké, 9% pro hrubé a 2% pro těžké ráže. Poměr granátů k šrapnelům byl u polních kanonů 1:3, u polních houfnic 1:2, pro hrubá a těžká děla 2:1.

Generální štáb požadoval pro 1. měsíce války výrobu 377.000 střel, pro pří-

ští 2½ měsíce 633.000 střel. Tuto potřebu ukojil průmysl z 90%, skutečná potřeba armády však převyšovala výrobu o 60–100%. Za krise střeliva, jež nastala v zimě 1914/15 ve všech státech, byl vypracován nový program výroby dělového střeliva, podle něhož bylo pracováno až do listopadu 1916, kdy byl přijat tak zvaný Hindenburgův program. Požadavky gen. štábu byly:

podle programu	měsíčně střel	z toho		
		lehkých	hrubých	těžkých
do konce roku 1916	1,971.740	1,763.000	199.000	4.740
od r. 1917	3,937.300	3,544.000	368.000	25.300

Průmysl však nedosáhl nikdy plné výroby podle tohoto nového programu. Nebylo možno nikdy nashromáždit včas dostatečné zásoby střeliva pro předvídanou akci.

Na př. v 11. ofenzivě na Soči (12. srpna—6. září 1917) bylo spotřebováno (v obraně) přes 2 miliony střel u 1454 děl.

Celková výroba během války byla asi 72 mil. střel, průměrná měsíční výroba 1,4 milionů střel, celková spotřeba 63 milionů, ke konci války bylo v zásobě okolo 9 milionů střel.

Výroba plynového dělového střeliva byla zahájena v roce 1915, seriová výroba počala však až v roce 1917. Průměrně týdně bylo vyrobeno 20–25.000 plynových střel — celkem do konce války 1,368.488 střel. Z toho:

203.862 modrého kříže,
37.920 žlutého kříže,
11.036 zeleného kříže,
644.839 střel „C“,
467.831 střel „B“.

Speciálně se výrobou plynových granátů zabývala továrna v Pestszentlörinzu.

Traskaviny vyráběly na začátku války hlavně továrny: v Blumau, v Trofaia (ve Štýrsku) a v Ústí n. L.

Po krizi 1914/15 zvýšena měsíční kapacita továren z 210 tun na 3400 tun střelného prachu a z 537 tun na 5130 tun ostatních traskavin. Této výroby však nebylo nikdy dosaženo pro nedostatek surovin.

Pěchotní střelivo vyráběly podniky ve Wöllersdorfu, Weis-Manfred v Csepelu, továrna v Hirtenbergu, Lichtenworthu (Roth) a v Bratislavě.

Na začátku války bylo k dispozici 258 mil. nábojů, týdenní požadavek generálního štábu činil 24 milionů nábojů. Této výše bylo dosaženo jen v prvních měsících války, později výkonnost rapidně klesala pro nedostatek střelného prachu, uhlí a potravin pro dělnictvo. Výroba však postačila spotřebě. Na př. za 10. ofenzivy na Soči (květen

až červen 1917) bylo za 25 dní bitvy vystřeleno 130 milionů nábojů, denní potřeba pro pušku činila 150 ran, pro kulomet 6000 ran. Za celou válku bylo vyrobeno asi 4½ miliardy nábojů, ke konci války bylo k dispozici ve skladech asi 880 milionů nábojů. Spotřebovány byly 4 miliardy nábojů.

Vliv uhelné a vyživovací krise na jaře 1918 na výrobu válečného materiálu vysvětluje z tohoto srovnání:

Měsíční výroba
průměrná maximální na jaře
1914–18 v r. 1917 1918

Dělové,			
střely	1,400.000	3,000.000	1,200.000
Střelivo pro			
pěchotu	88,000.000	107,000.000	25,000.000
Kulometů	800	1.800	400
Pušek	69.000	113.000	14.000

U výroby děl nebylo většího poklesu.

Prof. A. Loperfido: Znalost astronomie a geodesie u dělostřelectva.

Dělostřelec má ovládat základy obou těchto věd, aby mohl účinně řídit palbu i v terénu bez map a sám zkonstruovat eventuálně souřadnickou síť. Důstojník dělostřelectva má mít takové znalosti, aby pozorováním slunce a hvězd určil zeměpisnou délku a šířku, azimut a přesný čas. Znalost způsobu pomocné triangulace má mu umožnit stanovení souřadnic pro potřebu střelby. Článek podává návod k provádění těchto prací.

Pluk. ženij. vojska C. Giamberini: Výhody ocelových trámů u válečného mostu.

Autor navazuje na svůj článek z čísla 9/10 z minulého roku a poukazuje na výhody užití trámů ze speciální oceli ve formě „I“ při stavbě 10tunových mostů na plovoucích podporách místo dnes užívaných trámů železných. Tyto ocelové trámy jsou podélně navzájem spojovány, čímž lépe rozdělují váhu přejíždějícího vozidla na celou délku mostu. Dnešní „nástěnná“ stavba železnými trámy zatěžuje příliš jednotlivá mostní pole a nutí k zdvojení plovoucích podpor (bárek). Užitím ocelových spojovaných trámů lze zmenšit počet podpor na polovinu a tím snížit podstatně peněžní náklad i transportní délku mostové soupravy.

Kpt. žen. A. Grammatica: Pomocné motory.

Vylíčení vývoje a popis některých moderních pomocných motorů u malých plavidel (čluně, pontonů). Tyto motory — z nichž na př. pěticylindrový Ditta, Cross (Amerika) váží jen 72 kg při výkonosti 50 k. s. — budou nepostradatelnou součástí vodní výzbroje nejmenšího vojska.

Plk. C. Geloso: Měření základny při topografické přípravě střelby.

Autor uvádí jednoduchou grafickou metodu pro změřeni libovolné základny, jsou-li přesně topograficky určeny dva body v terénu. Vyměření základny dlouhé 1200 m vyžadovalo při této metodě 1 hod. 45 min. a při přezkoušení zjištěna chyba jen dvou metrů.

Skptgšt. Bürger.

Esercito e nazione.

Ročník IV. (1929), číslo 6. — Červen.

(Pokračování.)

T. Albanese: Technické obtíže odzbrojení.

Hlavní příčinou nezdaru odzbrojovacích konferencí jest jednostrannost, sníž je žádáno snížení mírové armády a loďstva. Dnes je však celý národ a všechny hospodářské jeho zdroje součastí branné síly státu a nelze žádnou zachytiti celý tento problém. Při výměře branných sil pro stát třeba uvážiti požadavky obrany národního území i kolonií, potřeby a kapacitu hospodářského života, t. j. průmyslu, zemědělství a obchodu, zde zejména nutnost zabezpečení spojení se zdroji surovin v cizině. Stejný význam má mezinárodní postavení státu a ohrožení států sousedními. Otázka se tedy dělí na problém vojenský a na problémy mimovojenské. Prakticky nelze všechny tyto okolnosti spravedlivě mezinárodně oceniti. Jsou tedy více než teoretické snahy po zmenšení početních stavů osob a materiálu armády a po snížení vojenského rozpočtu.

G. Verna: Určování cílů pěchotním dělům.

Při označování cílů pěchotou velitelí pěchotního děla, jež pro velkou váhu nebude vždy moci následovati dostatečně blízko, se objevují stejné obtíže jako při spojení s dělostřelctvem pro přímou podporu. Dnešní italské dělo 65mm nebude zpravidla stále v blízkosti SV. praporu. Dlí-li velitel čtyř děl přímo u velitele praporu, musí zase on označiti cíl veliteli děla. Ulehčiti zde může jen zvýšení pohyblivosti děla, jež musí býti stále zcela blízko velitele pěchoty a tím usnadniti nepřetržitý styk. Pro zvýšení přesnosti bude dělo co možná působiti přímou střelbou. To zase vyžaduje snížení viditelnosti děla, t. j. zmenšení zbraně i potahu.

Při dnešním italském dělu třeba užívati při označování cílů metod dělostřelctva pro přímou podporu (telefon, souřadnice, vztažné body), jež ne-

vyhovují potřebě pěchoty a zdržují včasné zahájení střelby pěchotním dělem.

Autor navrhuje zavedení zvláštního zaměřovače, podle něhož by velitel praporu udával dělu přímo v dílech směr palby a dálku, je-li nemožný osobní styk. Činí tím vlastně z velitele praporu pomocného pozorovatele čtyř děl.

C. Geloso: Vývoj dělostřelctva. Stručný přehled technického vývoje děla počínaje světovou válkou. Zajímavá je zmínka o pokusech (gen. Montezemelo a Besobraow) nahraditi dělo strojem, jenž vrhá střely (7 kg) odstředivou silou na vzdálenost 5000 až 15.000 (?) m při počáteční rychlosti 150 resp. 250 m/sek.

Bahr — popisuje různé typy ponorek italského loďstva a podává přehled užití ponorek za světové války.

C. Caesari se zabývá historií a zeměpisem Tibetu.

A. Menuella nastiňuje vývoj Šermu a jeho vliv na tělesnou a duševní zdatnost.

Číslo 7. — Červenec.

Gibi: Mechanisace a motorisace vojska.

Předválečný výcvik armád vesměs se zabýval pohybnou válkou. Nečekaný účinek střelby, využití a úprava terénu a budování překážek změnily však brzy boj v gigantické obléhání, jež přerušilo až v roce 1918 masové použití tanků. Tato zkušenost vedla ke studiím a pokusům opatřiti armádu co možná velkým počtem motorových vozidel různých druhů, zvýšiti její průbojnost a pohyblivost a znemožniti přístě ustrnutí války v posílní boj. Pokusy byly zřejmě vedeny dvěma směry: Anglie — škola vedená plk. Fullerem — chce nahraditi pěchotu a jezdecké jednotkami bojujícími v obrněných vozech (3 druhy tanků — těžké, střední a malé); Francie naopak studuje užití zlepšeného tanku Renault v těsné spolupráci s pěchotou a snaží se dáti motorová vozidla zbraním a službám k zvýšení jejich pohyblivosti. Tedy francouzská škola pod vedením plk. Alléhaut motorisuje, kdežto anglická škola mechanisuje.

Plk. Fuller tvrdí, že od roku 1919 všechny armády přijaly nezměňivše příliš organizaci a taktiku pohybné války před rokem 1914. Budoucí zbraň však bude letoun a tank, užitý k útokům rázů napoleonského proti komunikacím nepříteli do jeho boků a týlů. Problémem budoucí války je rychlost vojsk a nikoliv množství. Armáda budoucnosti bude mít tři typy velkých jednotek:

Těžká divise, v celku asi 14.000 mužů, složená s 2 těžkých brigád, každá o převzvědném praporu (40 tanků), útočném praporu (40 tanků), dvou praporech těžkých tanků — vše s příslušnými pomocnými vozidly. Dále má divise brigádu dělostřelectva, pluk jezdecký, dvě letky, ženijní vojsko, jednotky pěchoty pro ochranu týlu, pojiťka a služby. Celkem 320 tanků.

Lehká divise: má dvě lehké brigády (každá převzvědný prapor a 3 prapory těžkých tanků-křižníků), ženijní vojsko, pojiťka a služby. Celkem asi 5600 mužů a 320 tanků.

Stíhací divise: 2 brigády stíhacích tanků asi 500 mužů a 240 tanků. Různé typy tanků budou: převzvědný (malý, rychlý), tank těžký, křižník (velký, dobře obrněný a rychlý), útočný (obdobný s menší rychlostí), dělostřelecký (schopný zničit útočné nepřátelské tanky), stíhací (velmi rychlý, lehce obrněný, velký akční radius), plynový (podobný stíhacímu). Mechanisovaná armáda bude mít po dvou z každého typu divisi (asi 2000 strojů a 60.000 mužů) v ceně asi 2½ miliardy Kč, roční udržovací náklad asi 230 mil. Kč. Nepříteli vyhlédá letectvo, zastaví a upoutají lehké divise. Těžké divise jej zlomí a uvolní místo pro pronásledování stíhacími divisemi. Tato armáda bude vojskem z povolání, ostatní branná moc rázu miličního a v dnešní organizaci bude mít úkol obsadit terén nebo bojovat v horských a neejízdných prostorech. Bude motorisována.

Plk. Alléhaut pokládá mechanisaci celé armády za utopii. Válku pozemní nelze vesti jako námořní bitvu, terén klade tankům mnohdy nepřekročitelné překážky. Podobná armáda neudrží terén, musí být chráněna za pohybů, země nemůže ji včas zásobit v poměru k ztrátám novým válečným materiálem, jeho uložení není možné pro stále pokroky průmyslu a nesnesitelné finanční náklady.

První pokusná brigáda v Anglii (prapor tanků, 2 roty obrněných automobilů, rota malých jednomístných tanků, prapor motorisovaných těžkých kulometů, 2 prapory pěchoty, z nich 1 motorisován, a 1 ženijní rota na autotech), užitá v r. 1920 v Aldershot neuspokojila a byla později zrušena. Pokusy v r. 1927 a 1928 u Salisbury ukázaly mimo nevýhody terénu velkou zranitelnost za pochodů po komunikacích ve dne a omezený pohyb v noci, stroje neudrží terén, nejsou-li následovány pěchotou. V útoku je třeba chránit tanky palbou; velmi obtížné je vykonávání velení, podobná jednot-

ka klade velké požadavky na pohotovost a iniciativu podřízených. Bude třeba tichých motorů. Mnoho úkolů lze provést jezdec. Celá idea jest ještě v prvopočátcích, nelze předvídati jejího vývoje v celku. Tyto pokusy daly celkem za pravdu thesei plk. Alléhauta, jenž chce v jádru zachovati dnešní jednotky náležitě vybavené motorovými vozidly, doplnit armádu lehkými divisemi pro průzkum a divisemi motorisovanými. Zálohou budou motorisované velké jednotky manévrovací a útočné a jednotky dělostřelectva, dále silné autoparky schopné hromadných převozů vojsk a materiálu.

Amerika zanechala po dlouhých pokusech mechanisace a obrátila se k racionalní motorisaci. V Itálii tato otázka až dosud nepřekročila stadia úvah a pozorování pokroků ciziny. Není pochyby, že motorisovaný pěšák doprovozený zmechanisovaným dělem a kulometem, může dosáhnouti skvělých výsledků. Dosud nenalezena však možnost uvést v soulad tyto požadavky s možnostmi techniky a národohospodářství.

C. Prepositi: Letectvo ve světové válce.

Po stabilisaci na podzim 1914 vedlo ve Francii vlastní ofenzivní boj se strategickými cíli toliko letectvo. Žádnému z protivníků se však nepodařilo ochromit činnost komunikací a důležitých center (útoky na Paříž a Londýn, komunikační uzly za frontou, snaha znemožnit Francouzům zásobování verdunské armády). Letectvo bylo potíráno hlavně opět letectvem, ztráty letounů byly nezměrné, na př. jen 6. dubna 1917 ztratili Angličané 44 letounů, Zeppelinů odstranily Němci téměř zcela v červnu 1917, jejich počáteční úspěchy byly v této době již nedosažitelné pro velmi agilní obranu anglo-francouzskou. Letecké síly na západní frontě se na obou stranách vyrovnávaly, až rok 1918 přinesl konečně převahu Spojencům. V Palestině se zdařilo Němcům udržeti převahu jen do června 1917, ačkoli plnili dobře své úkoly až do definitivní porážky. Počínaje bitvou na Aisné (duben 1917) počali Spojenci, následování v brzkou Němci, specialisovati letectvo tvořící doprovodné pěchotní letouny. Myšlenka rozhodnouti boj letectvem stále zaměřovala válčící strany, zejména spojene, jež však zklamala americká nepřipravenost. Přes to ke konci války byla převaha Spojenců tak citelná, že Němci za nástupu byli nuceni soustřediti letectvo tří armád v silné skupiny. Jejich zasažení bylo přerušeno příměří. Článek vzpomíná činů a taktiky

známých leteckých bojovníků „es“ obou stran, je celkem rázu informačního.

M. Borgatti: O d p o c h o d n ě k e l e k t ř i n ě.

Líčení dějin signalisování ve válce. Článek popisuje primitivní způsob „telegrafie“ ohni, pak lampami, užití bžců, relé, signálních stožárů a věží, různé druhy heliografů, převrat způsobený objevením elektřiny a končí projevem radiotelegrafie a moderní radiofonie.

Číslo 8. — Srpen.

T. Albanese: Technické obtíže odzbrojení.

Ustanovení čl. 8 paktu Svazu národů má dnes jen teoretický význam. Neexistuje dosud mocná autorita mezinárodní, jež by zajistila státu onu „bezpečnost“, o níž pakt mluví, a to vně i uvnitř. Dnešní mezinárodní poměry nemohou stačit státníkovi, aby svou zem zbavil ochrany branné moci, budoucnost pak neopravňuje k zvláště příznivým nadějím.

Nepřekonatelnou překážkou rovnoměrného odzbrojení je nemožnost stanovit v různých státech zdroje válečného materiálu a jeho výrobní možnosti. Nelze brát za základ již existující závody, když válka ukázala rychlost akomodace ostatního, často různorodého průmyslu. Omezení rozpočtu by bylo jen teoretické, neboť „vojenský“ rozpočet může a je vlastně u každého státu jen částí výdajů k obraně země, poněvadž každá hospodářská položka jest jeho součástí, podporující hospo-

dářský život a tím i brannost země. Dnes, kdy armáda jest jen zlomek branné moci státu, nelze otázku odzbrojení řešiti jen zmenšováním vojsk. Vyskytají se problémy, jichž rozřešení je nad síly Společnosti národů.

Fr. Zani: Průzkum pěchoty.

Námět, řešící užití převzvědné praporek u předvojového praporu za přibližování. Tato četa (3 družstva — 1 důst. a 25 mužů) jest u každého praporu organizována a cvičena v míru a provádí průzkum, hlavně daleký, pro potřeby velitele praporu.

S. Pelligra: Divisní dělostřelectvo v obraně.

Námět řešící činnost oddílu pro přímou podporu v obraně, zejména vzájemnou dohodu mezi velitelem pěchoty a dělostřelectva a speciální otázky velitele dělostřeleckého oddílu.

N. Fischetti: Pozorovací le-

tectvo.
Článek slouží k informaci záložních důstojníků a uvádí vesměs známé věci o použití pozorovacího letectva a o jeho úkolech. Dokládá jeho činnost některými typickými případy ze světové války a otisky leteckých snímků. Potřeby boje si vynutily vytvořiti pro tento úkol samostatné speciální jednotky, stalo se tak na jaře 1916, letky byly přiděleny arm. sborům a divisím. Noční průzkum užívající k taktickým účelům byl v r. 1918 rozšířen do hlubokého týlu. Článek končí udáním hlavních úkolů pozorovacího letectva podle příslušných předpisů a zdůrazněním jeho významu, hlavně v pohybné válce. (Příště dále.) Štkpt. Fr. Bürger.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

A. Spisy české.

Plukovník gšt. Jiří J. Birula: Velitel v míru i ve válce. S předmluvou armádního generála Jana Syrového. Praha 1930. Nákladem vlastním. Cena neudána. Stran 284.

Je tomu sotva deset let, co byla mírovými smlouvami likvidována největší válka světových dějin. Její následky dosud trpce pocítuje velická část lidstva. Z hospodářského a mravního rozvratu způsobeného čtyřletým válečným požárem, nevzpamatovali se dosud ani vítězové. Poražení pak budou ještě dlouhá desetiletí sténati pod tíží uložených válečných náhrad. Čerstvé vědomí zažitých hrůz a zoufalé výhledy do budoucnosti přispěly valnou měrou k tomu, že počet těch, kteří již před světovou válkou usilovali o zabezpečení trvalého míru a přemýšleli o prostřed-

cích, jež by vedly k odstranění války vůbec, se zmnohonásobil. Nejlepší mozky lidstva pracují o myšlence věčného míru. Tato myšlenka je nepochybně krásná, cesta k jejímu uskutečnění však velmi zdoluhavá. Dnes, stojíce na počátku té cesty, nemůžeme říci, ba ani tušiti, jaké praktické výsledky přinese úsilí optimistických pacifistů. Za takovýchto okolností zůstane ještě asi na dlouho nejspolehlivější zárukou bezpečnosti státu dobře vycvičená, morálně silná armáda.

Jedním z kardinálních požadavků pro vybudování armády, která by v míru i ve válce dovedla splniti všechny úkoly, jež od ní budou požadovány, je zdatný, v každé příčině schopný velitelský sbor.